

Kochani Kurpie,

Od kilku lat towarzyszy mi przeświadczenie, że należy zebrać bardzo skrupulatnie, wszelkie relacje Kurpiów, związane z ich losem, doświadczeniami, niełatwym trwaniem na przestrzeni wielu lat. Czas ucieka. Żyją wśród nas ludzie pamiętający czasy przedwojenne, pamiętający opowieści dziadków i pradziadków o wieku dziewiętnastym, To bardzo cenna pamięć. Świat zmienia się szybko, tracimy kontakt z przeszłością, coraz trudniej zrozumieć nam jak wyglądało życie przeszłych pokoleń, a bez tej wiedzy i bez tego pamiętania, teraźniejszość jest o wiele uboższa. Dlatego proszę wszystkich, którym bliska jest Kurpiowszczyzna, byśmy wspólnie stworzyli Wielką Księgę Kurpiów, byśmy stworzyli dzieło, które na lata utrwali kurpiowski los i kurpiowskie życie. Proszę o wszelkie możliwe wspomnienia, listy, pamiętniki, dzienniki, rodzinne zdjęcia, dokumenty, najdrobniejsze zapamiętane szczegóły z dzieciństwa. Proszę o spisanie swoich wspomnień, przywołanie zmarłych, utrwalenie śmiesznych i smutnych wydarzeń, wszystkiego, co wiąże się z Kurpiami i dziejami Kurpiów.

Kochani, podejmujemy się ogromnego dzieła, cały ogromny, zebrany materiał stworzy bezcenną, unikatową Księgę, która będzie pięknym hołdem dla mieszkańców Kurpiowszczyzny.

Szanowni Państwo, przedstawiam Państwu najważniejsze działy przyszłej Wielkiej Księgi Kurpiów. Każdy z Państwa niechaj dopisze również swój odrębny rozdział albo skorzysta z tych już przedstawionych. Zachęcam każdego z Państwa do tego wysiłku. Warto ocalić przeszłość dla przyszłych pokoleń.

Rozdziały przyszłej Wielkiej Księgi Kurpiów:

1. Narodziny (gdzie odbywały się porody, jak duża była śmiertelność noworodków, kto odbierał porody, jak nazywały się wiejskie akuszerki)
2. Dzieciństwo (obrzędy związane z chrztem, najczęściej nadawane imiona, jak przebiegało dzieciństwo, zabawy dzieci, ubrania, zabawki, nazwy zabawek, praca dzieci i pomoc w polu)
3. Szkoła (gdzie się uczono, wspomnienie nauczycieli, wizyty ważnych gości, czym pisano, jak przebiegała edukacja, czy podejmowano dalszą naukę, ile kilometrów chodzono do szkoły, jak wyglądały klasy lekcyjne)
4. Rodzice, Dziadkowie, Pradziadkowie (wspomnienie najbliższych, czym się zajmowali, jacy byli, w co się ubierali, o czym mówiono podczas spotkań, relacje pomiędzy Rodzicami a dziećmi, nagrody, kary, domowe troski, domowe radości, ważne wydarzenia rodzinne)
5. Zabawy wiejskie (gdzie się odbywały, kto przygrywał, najsłynniejsze bójki, tańce, jakie tańczono, instrumenty, skład kapel, nazwiska muzykantów, przyspiewki)
6. Święta Bożego Narodzenia, Wielkanocy, Bożego Ciała (dania świąteczne, prezenty, wystrój stołów świątecznych, Pasterka, Rezurekcje, procesje, lany poniedziałek)
7. Codzienne prace i życie (prace w polu, w domu, przygotowywanie posiłków, wychowanie dzieci, zajęcia mężczyzn, zajęcia kobiet, rola dziadków w rodzinach, rybołówstwo, myślistwo, kłusownictwo, bimbrownictwo, handel, grzybobranie, jakie warzywa uprawiano, jakie gatunki owoców były najpopularniejsze, jakie pito alkohole, jakie papierosy palono, czy popularna była fajka, kiedy pojawiły się rowery, motorowery, radia, telewizory.)

8. Emigracja (wyjazdy do Ameryki, do prac sezonowych do Niemiec, listy z Ameryki, na co przeznaczano pieniądze przywożone na Kurpie, zajęcia na Emigracji, los Kurpiów na emigracji, kariery na emigracji, niepowodzenia)
9. Jedzenie (potrawy kurpiowskie, co najczęściej jedzono, na czym jedzono, naczynia kuchenne, przyprawy, jakich używano, przepisy na stare ciasta, potrawy, piwo kozicowe, kaszę jaglaną, fafernuchy)
10. Miłość (jak przebiegały zaloty, schadzki, słynne romanse, trwałość małżeństw, relacje kobieta-mężczyzna, jak pilnowano dziewczęta, w jakim wieku wychodzono za mąż i się żeniono)
11. Śluby i wesela (ilość gości, ceremonia ślubna, weselna, kto przygotowywał przyjęcie weselne, gdzie się odbywały, co jedzono na weselach, co pito, kto przygrywał, obrzędy weselne: oczepiny, błogosławieństwo; ile dni trwało wesele, gdzie zamieszkiwali młodzi)
12. Biżuteria i dbałość o urodę (korale bursztynowe, kto miał najpiękniejsze, kiedy pojawiły się zegarki na rękę, jakich były firm, inne ozdoby: kolczyki, bransolety, czy używano szminek, czym myto włosy, w czym się kąpano, czy malowano paznokcie, jakie były najmodniejsze stroje, co robiło wrażenie na chłopcach, na dziewczętach)
13. Wojny (zniszczenia wojenne, nazwiska poległych, zaginionych, codzienne życie pod okupacją, relacje z Niemcami, bolszewikami, przymusowe dostawy, przymusowa praca na rzecz okupantów, egzekucje)
14. Rodzina, (jaką rolę pełnił Ojciec, jaką Matka, jakie relacje były pomiędzy małżonkami, jak traktowano dzieci, jak spędzano niedziele, dni świąteczne, książki w domu, jakie czytano czasopisma, rola dziadków w rodzinach)
15. Religia (przywiązanie do katolicyzmu, komunie, bierzmowania, udział w Mszach Świętych, pieśni religijne, jakie śpiewano, rekcje religii, nazwiska katechetów, przebieg kolędy, pielgrzymki do miejsc świętych)
16. Śmierć (pieśni pogrzebowe, zwyczaje pogrzebowe, gwałtowne wypadki, śmierć od pioruna, wody, ognia, lęk przed duchami i marami, opowieści o duchach, cuda doświadczone, zasłyszane, żałoba w domu, strój żałobny)
17. Lasy (jak wyglądały dawniej, jaka żyła w nich zwierzyna, jakie rosły gatunki drzew, wielość grzybów, roślin, grzybobrania, zbieranie jagód, borówek)
18. Klęski żywiołowe: wichury, kataklizmy, wielkie pożary, powodzie, nawałnice, śnieżyce, jak sobie radzono, jak sobie pomagano).
19. Wspomnienie o innych narodowościach i grupach religijnych żyjących na Kurpiach (Rosjanie, Żydzi, mariawici, ewangelicy, Niemcy, prawosławni)
20. Przesady, (jakich zdarzeń się obawiano, czego się bano, jakie miejsca w okolicy wydawały się groźne i dlatego wolano je omijać)

Szanowni Państwo, to tylko propozycje. Proszę swobodnie dopisywać swoje rozdziały. Nawet najdrobniejsze wspomnienia są bardzo ważne. Po zebraniu całego materiału, przystąpimy do prac redakcyjnych. Z pewnością ta długa, żmudna praca, obliczona na lata, przyniesie owoc w postaci pamiątkowej Wielkiej Księgi Kurpiów. Utrwalenie kurpiowskich losów jest naszym wspólnym obowiązkiem. Dlatego raz jeszcze proszę o udział w tym przedsięwzięciu. Mam nadzieję, że Księga Kurpiów ukaże się do roku 2012.

Wszelkie materiały, wspomnienia, dokumenty, fotografie, opatrzone imieniem i nazwiskiem, nazwą miejscowości, proszę przekazać na adres:

Dariusz Łukaszewski
 Wójt Gminy Kadzidło
 ul. Targowa 4
 07-420 Kadzidło

z dopiskiem na kopercie: „Wielka Księga Kurpiów”

Wszystkie otrzymane materiały zostaną zwrócone właścicielom.